

8. Sinclair J. Teacher Talk / Sinclair J., Brazil D. – Oxford: Oxford University Press, 1982.
9. Skehan P. A Cognitive Approach to Language Learning / Skehan P. – Oxford: Oxford University Press, 1998.
10. Slade D. Conversation: from description to pedagogy/ D. Slade, S. Thornbury. – New York: Cambridge University Press, 2006. – 364 p.
11. Slimani A. Evaluation of classroom interaction. English Language Teaching in its Contexts: A Reader/ Slimani A., Candlin C., Mercer N. – London: Routledge, 2001.
12. Tarone E. Communication strategies, foreigner talk, and repair in interlanguage/ Tarone E. // Language Learning, 30, 1980. – P. 417–431.
13. van Lier L. Interaction in the Language Curriculum: Awareness, Autonomy and Authenticity/ van Lier L. – Harlow: Longman, 1996.

**НАВЧАННЯ ПИСЬМУ
СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ОДИН З
КОМПОНЕНТІВ ПІДГОТОВКИ З
ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

В.В. Чмель

*Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут»*

Анотація. В даній статті розглядається проблема навчання письму студентів технічних спеціальностей в цілому та навчання писати есе і мотиваційний лист зокрема. Проаналізований досвід вчених у навчанні письму. Визначені поняття «есе» та «мотиваційний лист». Запропоновані структура та етапи створення гарного есе та мотиваційного листа.

**TEACHING WRITING THE
STUDENTS OF TECHNICAL
SPECIALITIES AS ONE OF THE
COMPONENTS OF FOREIGN
LANGUAGE TRAINING**

Victoriya Chmel

*National Technical University of Ukraine
“Kyiv Polytechnic Institute”*

Abstract. The present article deals with the problem of teaching writing the students of technical specialities in general and teaching how to write a good essay and a Statement of Purpose in particular. The experience of the scientists in teaching writing is analysed. The notions ‘essay’ and ‘Statement of Purpose’ are determined. The structure and stages of creating a good essay and a Statement of

Ключові слова: вища освіта, навчання
письму, есе, структура, мотиваційний лист.

Purpose are suggested.

Keywords: higher education, teaching
writing, essay, structure, Statement of
Purpose.

Сьогодні в Україні триває реформування навчального процесу у вищих навчальних закладах відповідно до загальноєвропейських вимог до якості освіти: інформатизація освітнього простору, інтеграційні процеси в сучасній вітчизняній освіті, налагодження співпраці з європейським та світовими навчальними закладами в сфері навчальної та наукової діяльності, міжнародні обміни студентами, можливість здобуття другої вищої освіти та навчання за кордоном.

Останнім часом головна роль приділялася комунікативному підходу у викладанні іноземних мов. Цілком зрозуміло, що іноземної мови слід навчати шляхом спілкування цією мовою. Проте, принцип інтегрованого навчання чотирьох мовленнєвих навичок: говоріння, сприйняття мови на слух, читання та письма завжди залишався актуальним. На сучасному етапі переважно навчають усному спілкуванню, хоча очевидно, що навички письмового спілкування є не менш важливими для освіченої людини сьогодення, підготовленого спеціаліста у будь-якій галузі.

З розвитком різноманітних підходів до навчання в цілому, були також визначені численні підходи до навчання письма і, хоч вони змінили роль та статус письма, воно і досі є найскладнішим аспектом в області формування мовних навичок, оскільки студентам бракує академічних письмових умінь та мотивації писати англійською.

Навчання письму передбачене в програмах іноземної мови для всіх типів навчальних закладів та рівнів освіти: від середньої загальноосвітньої школи до мовних та немовних факультетів інститутів та університетів. При цьому під навчанням письму мається на увазі не тільки вивчення студентами графічної системи знаків та орфографії, але, перш за все, навчання їх

письмової мовленнєвої діяльності, тобто процесу формулювання та вираження думок, кінцевим результатом якого є фіксовані тексти різноманітних комунікативно–мовленнєвих жанрів та типів мовлення [1].

Нажаль, в навчальному процесі письмо як самостійний вид мовленнєвої діяльності займає досить скромне місце як у школі, так і у вищих навчальних закладах. Висловлювання «кто ясно мыслит, ясно излагает» повною мірою відноситься до володіння навичками письмового спілкування. Психологічні дослідження свідчать про те, що базою писемного мовлення є усне мовлення. "На письмі людина втілює у графічних символах те, що промовляється нею заздалегідь [2, с 7]". Проте, письмо вимагає більше мисленнєвих дій: ми створюємо, проектуємо речення і водночас перебираємо різні варіанти комбінування слів, добору синонімів, антонімів, а також їх організації. Для багатьох письмо стає відкриттям, у процесі якого той, що пише, роздумує, розвиває думку, аналізує. Люди пишуть, планують, виправляють, передбачають і корегують написане, переходячи від однієї мисленнєвої операції до іншої без будь–якого наміру [3, с 54–65].

Звичайно кінцева мета навчання письмової мовленнєвої діяльності у різних типах навчальних закладів відрізняється. І саме студенти немовних спеціальностей гостро відчують нестачу навичок самостійно сформулювати думку та відтворити її у письмовій формі іноземною мовою. Випускники технічних вишів мають оволодіти тими навичками письмового мовлення, які в подальшому будуть їм потрібні у професійній діяльності.

Відомо, що будь–яка діяльність є ефективною, якщо вона мотивована. Вимоги сучасного життя підсилюють мотивацію студентів у набутті навичок написання есе. У перекладі з англійської, есе (essay) означає «нарис», «твір», «спробу самостійного аналізу» та «обґрунтування теоретичної гіпотези».

З чого ж треба починати написання есе? Структура есе універсальна: вступ, основна частина та висновки, вона збігається зі структурою усного повідомлення, доповіді, наукової статті, тощо. Отже, навчаючись писати іноземною мовою, студенти вдосконалюють свої вміння висловлювати думки

також рідною мовою, що сприяє загальному розвитку особистості людини. Для навчання студентів технічних спеціальностей есе є однією з найпридатніших, найдоцільніших та найефективніших форм письмового спілкування. Така робота легко інтегрується в усі інші види навчання, вдосконалюються навички читання, аудіювання та говоріння. Адже стимулом для написання есе може бути прочитаний текст, переглянутий відео фрагмент чи кінофільм, прослуханий уривок на цікаву тему, яка викликає у студентів бажання висловити свою точку зору.

Процес написання есе можна розмежувати на кілька стадій: постановка проблеми, обмірковування, планування, написання, перевірка, вдосконалення написаного. На початковому етапі особливу увагу слід приділяти чіткому дотриманню всіх етапів та правильній структурі есе. Ретельна підготовка, тобто формулювання проблеми, пошук потрібної інформації та складання плану є запорукою успішного виконання завдання, оскільки допомагає організувати хід думок, систематизувати опрацьований матеріал і коротко та логічно викласти його у своєму есе. У навчально–методичному комплексі ‘Matrix’ видавництва Оксфордського університету рекомендується навіть спершу скласти конспект майбутнього есе, щоб виділити головні ідеї та відібрати найбільш важливі аргументи.

У вступі (introduction) студент повинен коротко пояснити як він розуміє назву своєї теми, щоб пояснити читачеві про що він збирається писати. В основній частині (body of the essay) студент має розкрити головний зміст: навести приклади, послідовно переходити від однієї думки до іншої, не відступаючи від розкриття основної теми. Для протиставлення можна скористатися такими словами як *although, however, on the other hand, yet, but*, для наведення прикладів – *for example, for instance, that is. Moreover, furthermore, similarly, in addition* допоможуть студентові більш докладно донести зміст своїх міркувань. Плавний перехід до наступної думки легко зробити за допомогою висловів *then, after that, ultimately*.

Висновки (conclusion) мають бути написані як результат логічних аргументованих міркувань студента. Саме в цій частині можна висловити свою власну думку за допомогою таких слів як as a result, consequently, thus, therefore.

При написанні есе англійською мовою студенти повинні уникати незрозумілих або книжкових фраз. Краще використовувати просту, але одночасно грамотну англійську мову та вживати більше прикметників чи прислівників. Головною перевагою може стати використання синонімів. Всі частини мають бути логічно зв'язаними. Есе стане незабутнім, лексично і граматично привабливим, буде легко читатися, якщо використовувати абзаци та уникати помилок. Для цього потрібно обов'язково перевірити роботу після її написання.

Якщо студенти навчаться писати есе, вони зможуть використовувати набуті навички для написання інших документів, таких, як листи, звіти, наукові статті, що надзвичайно важливо для студентів технічних спеціальностей, як майбутніх науковців.

Студенти старших курсів, магістри, аспіранти останнім часом досить часто відчують гостру необхідність володіння практичними навичками письмового спілкування, оскільки у них з'являється все більше можливостей для продовження навчання за кордоном. Обов'язковим і найбільш важливим документом для вступу до іноземних вишів є Statement of Purpose – виклад своїх цілей, намірів, обґрунтування необхідності навчання в конкретному навчальному закладі. Його також можуть називати Application Essay, Objectives for Graduate Study, Personal Background, Cover Letter. Зрозуміло, щоб кваліфіковано написати такий документ, необхідно добре володіти навичками письмового спілкування. Проте, цього недостатньо, щоб обґрунтоване прагнення претендента навчатися в певному закладі задовольнила приймальна комісія. Існують певні правила, підказки та застереження щодо написання Statement of Purpose.

Перш за все, необхідно визначити, що таке Statement of Purpose. Це документ, в якому пояснюються причини вступу до навчального закладу, інтерес до певної спеціальності, прагнення на майбутнє та яскраво представлена особистість претендента – навички, позитивні якості важливі для успішного навчання. Навчаючи студентів технічних спеціальностей писати такий документ, потрібно особливо наголосити, що Statement of Purpose ні в якому разі не являється автобіографією чи резюме у прозі, або списком досягнень чи курсовою роботою зі своєї спеціалізації.

Викладач англійської мови та літератури Вінс Готера університету з Північної Айови вважає, що для випускників написання Statement of Purpose, яке вимагають вищі навчальні заклади, є, можливо, найскладнішим завданням з тих, які їм коли-небудь доводилось виконувати. Зазвичай перша спроба закінчується невдачею через те, що студенти традиційно починають заяву загальними фразами про свої бажання та прагнення отримати ступінь магістра в тому чи іншому виші. При цьому вони навіть не замислюються про те, що приймальна комісія читає сотні схожих документів щодня і її позитивне рішення залежить від того наскільки цікавим, незабутнім та незвичайним є Statement of Purpose конкретного претендента. Тому перед тим, як приступати до написання потрібен ґрунтовний та детальний перегляд свого попереднього життя, подій, які вплинули на вибір спеціальності, підготовки та досвіду. Кожному студенту необхідно визначити свої цілі та прагнення, чітко сформулювати дослідницькі інтереси, вивчити та обрати програму підготовки у виші, більше дізнатися про навчальний заклад.

Зважаючи на те, що такий мотиваційний лист не повинен перебільшувати двох сторінок автор має вже з перших рядків привернути увагу читача. У вступі, який не повинен перебільшувати 15 відсотків всієї роботи, студенту потрібно представити себе, окреслити загальні причини вступу до магістратури та пояснити важливість навчання саме в цьому закладі для нього.

Вінс Готера наводить приклад зі свого досвіду. Одна з його студенток подавала документи на вступ до магістратури з бібліотечної справи і перший абзац її мотиваційного листа звучав приблизно так: Коли мені було 11 років, моя тітка пішла з життя, залишивши мені бібліотеку, що налічувала майже п'ять тисяч книжок. Найкращі дні у моєму житті я провела впорядковуючи та читаючи її книжки. З тих пір я захотіла стати бібліотекарем. Такий початок є справжньою приманкою для приймальної комісії, яка читатиме такий лист, бо він є незвичайним і викликає зацікавленість, розповідає не тільки про пристрасть до книжок ще з дитинства, але й про дбайливе ставлення до них.

Зі свого власного досвіду хочу навести приклад з листа про наміри студентки, яка зацікавила приймальну комісію наступним уривком: 'My name Viktoriia originates from the Latin word 'Victory' meaning 'winner'. Thinking about it I realize that I was born with strong anticipation to win. Because of this I started going in for Taekwon-Do at 'Global Taekwon-Do Federation' in my childhood. It might seem ridiculous that a girl of eight liked single combat. But training and participation in different competitions strengthened my character and brought up many useful qualities like straightforwardness, strong will, tolerance to my rivals, etc. I achieved good results and was granted the First Dan (I degree Black Belt) in accordance with the rules and regulations of the Federation. Now I'm eager to visit and study in the motherland of my favourite kind of sport to become scientifically literate and useful specialist for my own country.'

Основна частина має містити:

- пояснення, чому ви обрали саме цю галузь;
- мотивації вибору;
- інформацію про відповідність попередньої підготовки подальшому навчанню;
- розповідь про особливий досвід, що має відношення до продовження навчання в магістратурі;
- інформацію про вашу громадську діяльність, поза аудиторну діяльність, нагороди та відзнаки, тощо;

– кілька речень про важливі факти з вашої біографії.

Вінс Готера рекомендує в цій частині особливо відповідально поставитися до опису ваших професійних знань та вказати предмети і викладачів, якщо вони відомі в даній галузі, згадати свої професійні успіхи: публікації, презентації, виступи на конференціях, аргументовано пояснити, чому ви обрали саме цей навчальний заклад для подальшого вдосконалення своїх знань (можна вказати особливості програми навчання, які вас приваблюють, або відомих вам викладачів, що працюють у навчальному закладі і будуть вести у вас лекції чи практичні заняття).

Заклучна частина повинна бути тісно пов'язана зі вступом, переконливо доводити, що претендент гідний того, щоб отримати підготовку по обраній програмі в даному закладі, що він повністю готовий до поглибленого навчання в університеті та досягне успіху.

Студент має пам'ятати, що мотиваційний лист повинен представити його, як надзвичайно зацікавленого, розумного, добре академічно та особисто підготовленого, здатного прийняти виклик вищого навчального закладу, співпрацювати з викладачами та іншими студентами, здатного вчасно та гідно закінчити магістратуру і стати одним з кращих випускників цього вишу у майбутній кар'єрі.

Statement of Purpose може зіграти визначну роль у прийомі до навчального закладу, тому він має бути ясним, лаконічним, повним та легко читатися. Пакет інших документів: результати тестів, копія диплому з додатком, рекомендаційні листи, тощо не дають так багато інформації про особистість претендента, як його обґрунтування своїх намірів, прагнень та цілей навчання. Важливі деталі, особливі та конкретні приклади зроблять роботу студента цікавою та такою, що вирізнятиметься серед інших. До основних вимог також відносяться об'єктивність, чесність, щирість і зв'язність написання. Особливу роль відіграє стиль роботи. Простота і чіткість, відсутність надто розумних наукових термінів чи жаргону в роботі стануть її беззаперечними перевагами.

Глен М. Каллаган, викладач кафедри психології Державного університету Сан Хосе пропонує, навіть, список слів, вживання яких без подальшого пояснення треба уникати:

Significant	invaluable	appealing to me
interesting	exciting, excited	appealing aspect
challenging	enjoyable, enjoy	I like it
satisfying, satisfaction	I can contribute	It's important
rewarding	valuable	fascinating
gratifying	helpful	appreciate
meaningful	useful	helping people
means a lot to me	remarkable	I like to help people
stimulating	incredible	

Невід'ємним етапом роботи над мотиваційним листом є перевірка. Тому, спочатку претендент повинен перевірити і виправити граматичні та орфографічні помилки. Потім потрібно звернути увагу на логічність викладення матеріалу, використання синонімів та зв'язок між абзацами. Після власного редагування, можна попросити своїх товаришів перевірити роботу. Рекомендується також звернутися до кількох викладачів та вислухати їхню думку і врахувати зауваження. Деякі викладачі радять прочитати свою роботу кілька разів вголос, щоб впевнитися, що вам подобається те, як вона звучить.

Отже, враховуючи серйозність та складність процесу написання есе та мотиваційного листа, можна дійти висновків, що проблема навчання письму студентів технічних спеціальностей сьогодні стоїть надзвичайно гостро і вирішити її можливо тільки використовуючи в повній мірі всі доступні засоби та методи навчання, систематичні тренувальні вправи, тести, а головне, починаючи з першого курсу, вчити студентів мислити і презентувати свої міркування у вигляді письмових творів.

Література:

1. Беляев Б. В. Основные вопросы психологии обучения иностранным языкам / Б. В. Беляев // Вопросы психологии. –1960. – № 6. – С. 16–17.
2. Зимняя И. А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке/ И. А. Зимняя. – М. : Просвещение, 1985. – 160с.
3. Татарина М.А. Теоретические основы создания и использования дистанционного курса обучения иноязычной письменной речи для студентов 2–3 курсов лингвистического вуза: Автореф. дис. ... канд. пед. наук./ Российская академия образования Институт содержания и методов обучения. – Москва, 2005. – 21с.
4. Vince Gotera. How to Write a Great Statement of Purpose/ Gotera Vince. English Language and Literature University of Northern Iowa. January 2006.
<http://www.avizoessays.com/105010721082-10851072108710801089107210901100-1089108010831100108510861077-1084108610901080107410721094108010861085108510861077-10871080108911001084.html>
5. Glenn M. Callaghan. Writing a winning statement of purpose/ Callaghan M. Glenn. Department of Psychology San Jose State University
<http://www.sjsu.edu/faculty/gcallaghan/graduate/winningstatement.htm>

**СТРУКТУРНО–СЕМАНТИЧЕСКИЕ
ОСОБЕННОСТИ АНГЛОЯЗЫЧНОЙ
ТЕРМИНОЛОГИИ**

А. С. Шаблій

*Национальный технический университет
Украины «Киевский политехнический
институт»*

Аннотация. Данная статья посвящена исследованию структурных и семантических особенностей англоязычных терминологических единиц, функционирующих в современном английском языке. Статья основана на принципах теории терминологической номинации. В работе выделены основные

**THE STRUCTURAL AND
SEMANTIC PECULIARITIES OF
ENGLISH TERMINOLOGY**

Olena Shablii

*National Technical University of Ukraine
“Kyiv Polytechnic Institute”*

Abstract. The present article deals with the study of structural and semantic features of English terminological units operating in modern English language. The research is based on the principles of the theory of terminological nomination. The basic term types – are delimited and their structural and grammatical peculiarities are studied. The